

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/60/2017
Identifikačné číslo spisu: 5708208296
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5708208296.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne SAT, s. r. o., so sídlom v Martine, M. R. Štefánika 16, IČO: 30 228 077, proti žalovanej T-system, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Banskobystrická 4, IČO: 44 685 955, zastúpenej ŠTELLMACHOVÁ & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Liptovskom Mikuláši, M. Pišúta 16, IČO: 36 861 251, za účasti intervenientky na strane žalovanej AVEC BUILDING, s. r. o., so sídlom v Žiline, Terasy 6, IČO: 47 236 141, zastúpenej JUDr. Marínou Gallovou, advokátkou so sídlom v Martine, Jilemnického 30, o vydanie nehnuteľností, vedenom Okresným súdom Martin pod sp. zn. 21C/19/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2016 sp. zn. 9Co/209/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. decembra 2015 sp. zn. 21C/19/2008 uložil žalovanej povinnosť vydať žalobkyni nehnuteľnosti nachádzajúce sa v meste N. a zapísané v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie N. na liste vlastníctva číslo XXXX ako pozemok parcela reg. „C“ č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 484 m², pozemok parcela reg. „C“ č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 897 m² a ako stavba (budova) súpisné číslo XXXX postavená na pozemku parcela číslo. XXX/X (ďalej len „nehnuteľnosti“), a to do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej 21.12. 1993, že za účelom nadobudnutia týchto nehnuteľností spoločnosť Moravia Banka a. s. poskytla žalobkyni úverovou zmluvou z 21. 6. 1993 úver v sume 15. 000.000 Sk, ktorý žalobkyňa riadne nespĺcala, a že v rámci výkonu záložného práva realizovaného bankou nadobudla kúpnu zmluvou z 12.9.1995 predmetné nehnuteľnosti spoločnosť MOBA REAL a. s. (táto neskôr vystupovala pod obchodným menom M-Real, a. s.). Keďže žalobkyňa považovala tento predaj za protiprávny (od uvedenej kúpnej zmluvy podaním z 1. 6. 2004 odstúpila), podala dňa 2. 9. 2004 voči spoločnosti M-Real, a. s., žalobu o určenie

vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, o ktorej rozhodol Okresný súd Martin rozsudkom zo 7.9. 2005 sp. zn. 5C/115/2004 (tento nadobudol právoplatnosť 13.10.2005) tak, že žalobe vyhovel a určil žalobkyňu za výlučného vlastníka nehnuteľností (zápis vlastníckeho práva na podklade tohto rozsudku v katastri nehnuteľností bol zrušený). Ďalej zistil, že spoločnosť M-Real, a. s. vykonala prevod nehnuteľností kúpnu zmluvou z 20.1.2005 na spoločnosť MISTA, s. r. o., so sídlom Háľkova 3, Žilina, že následne došlo k viacnásobnému predaju na ďalšie subjekty, (naposledy kúpnu zmluvou z 15. 10. 2008 nadobudla vlastníctvo k nehnuteľnostiam spoločnosť NOVALIS, s.r.o., so sídlom VÍlová 23, Bratislava), a že žalobkyňa sa žalobou doručenou na Okresný súd Martin dňa 29. 10. 2007 domáhala určenia neplatnosti celého reťazca týchto kúpnych zmlúv, o ktorej Okresný súd Martin rozsudkom z 26. novembra 2011 sp. zn. 18Cb/277/2007 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu z 30. mája 2013 sp. zn. 13Cob/185/2012 rozhodol tak, že žalobe vyhovel. Okresný súd vychádzajúc z týchto skutočností uzavrel, že spoločnosť MISTA, s.r.o., SUAR, s. r. o., Orava Spólka Z Organicznona Odpowiedzialnošcia a spoločnosť NOVALIS, s. r. o., nikdy neboli a nie sú vlastníckmi sporných nehnuteľností a že ich vlastníckom je podľa rozsudku Okresného súdu Martin zo 7. 9. 2005 sp. zn. 5C/115/2004 spoločnosť SAT, s. r. o., t. j. žalobkyňa. V spore bolo ďalej preukázané, že spoločnosť NOVALIS, s. r. o. ručila za svoje záväzky z úverovej zmluvy uzavretej s ČSOB, a.s. spornými nehnuteľnosťami, že dlh tejto spoločnosti ešte pred vyhlásením konkurzu prevzala spoločnosť MISTA, s. r. o., že na majetok tejto spoločnosti bol dňa 12.5.2012 vyhlásený konkurz, a že správca konkurznej podstaty zapísal sporné nehnuteľnosti do súpisu majetku tretích osôb zabezpečujúcich záväzkov úpadcu. V rámci konkurzu došlo k speňaženiu nehnuteľností formou dobrovoľnej dražby, ktorá sa konala dňa 18.11.2012 (žalobkyňa sa o nej nedozvedela, lebo nebola zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka), pričom vydražiteľkou nehnuteľností sa stala spoločnosť AVEC BUILDING, s. r. o. vystupujúca v spore ako intervenientka na žalovanej strane, ktorá následne kúpnu zmluvou z 11. 11. 2014 vykonala prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na žalovanú. Pri posúdení, či intervenientka a následne žalovaná nadobudli vlastníckeho právo k nehnuteľnostiam zvažoval Ústavou Slovenskej republiky a Občianskym zákonníckom garantovanú ochranu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka sporných nehnuteľností a na druhej strane aj dobromyseľnosť nadobúdateľov. Vo vzťahu k intervenientke aplikoval na vec ustanovenie § 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), podľa ktorého kupujúci pri odplatnom prevode veci zapísanej do súpisu konkurznej podstaty nadobudne vlastníckeho právo aj vtedy, keď úpadca nebol vlastníckom tejto veci, ibaže vedel, alebo musel vedieť, že úpadca alebo tretia osoba, ktorej majetok zabezpečuje záväzkov úpadcu nie je vlastníckom veci. Správca zodpovedá pôvodnému vlastníckovi veci za škodu, ktorá mu tým vznikla ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou a osobitne skúmal jej dobrú vieru. Mal za to, že intervenientka sa pri bežnej opatrnosti, ktorú bolo možné od nej očakávať, musela dozvedieť, že kúpne zmluvy, na základe ktorých nadobudli sporné nehnuteľnosti do vlastníctva spoločnosť MISTA s. r. o., resp. NOVALIS, s. r. o., boli určené súdnym rozhodnutím za neplatné, a teda, že v tomto prípade je tu očividné riziko, že nadobudne nehnuteľnosti od osoby, ktorá nie je ich vlastníckom. V katastri nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva, ale aj z oznámenia o verejnej dražbe boli intervenientke dostupné informácie, že ohľadom nehnuteľností prebiehajú dva súdne spory, a to o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a o vypratanie nehnuteľností, že súdom bol vydaný aj súdny zákaz, aby spoločnosť NOVALIS, s. r. o. s nehnuteľnosťami nakladala a v čase prevodu nehnuteľností na žalovanú tiež poznámka o tom, že prebieha spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Rovnako aj oznámenie o dražbe obsahovalo údaje z listu vlastníctva (poznámky), kde bolo uvedené rozšírenie žaloby sp. zn. 18Cb/277/2007 o vydanie veci a vydanie bezdôvodného obohatenia (spor o neplatnosť kúpnych zmlúv), návrh na začatie konania o vydanie veci vedený súdom prvej inštalcie pod sp. zn. 21C/87/2009, predbežné opatrenie súdu o uložení povinnosti spoločnosti NOVALIS, s. r. o. nenakladať so spornými nehnuteľnosťami vo veci vedenej pod sp. zn. 18Cb/277/2007. Na základe týchto skutočností dospel k záveru, že intervenientka v rámci dražby vykonanej za účelom speňažovania majetku v konkurznom konaní dobromyseľná nebola a teda absentovala zákonná podmienka pre nadobudnutie vlastníckeho práva k veci od nevlastníka vyplývajúca z ustanovenia § 93 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Intervenientka vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vo verejnej dražbe preto nenadobudla. Následne aj kúpnu zmluvu z 11. 11. 2014 uzatvorenú medzi spoločnosťou AVEC BUILDING, s. r. o. a žalovanou (spoločnosťou T-system, s. r. o.) považoval za neplatnú, keďže žalovaná kúpila sporné nehnuteľnosti od nevlastníka. Podľa okresného súdu aj žalovaná si pri uzavretí

kúpnej zmluvy musela byť vedomá toho, že na súde prebiehajú dva súdne spory ohľadom nehnuteľností, ktoré kupovala. Žalovanej museli byť tieto skutočnosti známe nielen z evidencie nehnuteľností, ale aj z článku IV. kúpnej zmluvy, ktorý obsahuje vyhlásenie o ťarchách viaznucich na predávaných nehnuteľnostiach. Ani u žalovanej nebolo preto možné uplatniť princíp nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere. Napokon vyslovil názor, že na dražbe konanej 18. 11. 2012 intervenientka nemohla nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ak záložca (spoločnosť NOVALIS, s. r. o.) nebol sám vlastníkom predmetu dražby. Z ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách nevyplýva, že by dobrovoľná dražba, proti ktorej v lehote stanovenej týmto zákonom nebola podaná žaloba o určenie jej neplatnosti, mala viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva aj od nevlastníka, a teda že by v takomto prípade došlo k prelomeniu zásady, podľa ktorej „nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má on sám“. V danom prípade, ak intervenientka sama nebola vlastníkom predávaných nehnuteľností, nemohla platne previesť vlastníctvo kúpnu zmluvou z 11. 11. 2014 na žalovanú, navyše ak na jej strane nebola preukázaná ani jej dobromyseľnosť. So zreteľom na uvedené dôvody dospel k záveru, že žalobkyňa vlastnícke právo nestratila a je vlastníčkou sporných nehnuteľností. Ako vlastník má podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva zasahuje a má právo domáhať sa vydania veci. Žalobe preto vyhovel a uložil žalovanej povinnosť vydať žalobkyňu sporné nehnuteľnosti. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil odkazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali žalovaná a intervenientka na strane žalovanej odvolania, o ktorých rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň rozhodol, že žiadnej zo strán sporu sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením, na ktoré v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. odkázal. Uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala vypratania nehnuteľností preukazujúc, že je ich vlastníčkou, keď zápis svedčiaci v katastri nehnuteľností v prospech iného vlastníka považovala za nesprávny. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nadobudnutie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam preukázala rozsudkom súdu prvej inštancie zo 7. septembra 2005 sp. zn. 5C/115/2004, ktorý určil, že žalobkyňa je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Aj napriek tomu, že následne došlo k viacerým prevodom nehnuteľností na ďalšie subjekty nebolo preukázané, že vlastnícke právo žalobkyne k nehnuteľnostiam právne relevantným spôsobom zaniklo. Tento záver potvrdzuje aj rozsudok súdu prvej inštancie z 26. novembra 2011 sp. zn. 18Cb/277/2007 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu z 30. mája 2013 sp. zn. 13Cob/185/2012, ktorým boli vyslovené neplatnosti kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností medzi ďalšími subjektami. Za správny považoval aj záver súdu prvej inštancie, že intervenientka nemohla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť ani dobrovoľnou dražbou, pretože dražená vec nepatrila subjektu, ktorý s dražbou súhlasil. Následne potom nemohla byť platne uzatvorená kúpna zmluva, ktorou intervenientka previedla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na žalovanú. Rozsudok súdu prvej inštancie preto ako vecne správny potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Dovolanie odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Odvolaciemu súdu vyčítala, že rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keď sa nezaoberal jej námietkou o nemožnosti vypratania nehnuteľností žalovanou, kým nebude žalobkyňa úspešná v spore o určenie vlastníckeho práva. Nedal odpoveď ani k jej námietkam, že intervenientka ako právna predchodkyňa žalovanej nadobudla nehnuteľnosti v konkurze, že pri nadobudnutí vlastníctva bola preukázateľne dobromyseľná, a že žalobkyňa ani nepodala vylučovaciu žalobu a ani žalobu o neplatnosť dražby. Poukázala na to, že na daný skutkový stav je použiteľná aplikácia ustanovenia § 93 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorému však odvolací súd nevenoval žiadnu pozornosť, akoby vôbec nehralo dôležitú úlohu to, že intervenientka nadobúdajúca nehnuteľnosti z konkurzu bola dobromyseľná a nevedela o žiadnych nárokoch žalobkyne viazucich sa k sporným nehnuteľnostiam. Za zmätočné označila tvrdenia odvolacieho súdu o potvrdení vlastníckeho práva žalobkyne k nehnuteľnostiam rozsudkom súdu prvej inštancie zo 7. septembra 2005 sp. zn.

5C/115/2004, pretože spolu s intervenientkou neboli stranami sporu. V čase vydraženia nehnuteľností v roku 2012 žalobkyňa nesvedčila zápis v katastri nehnuteľností, je preto otázne, prečo nepodalala žiadne námietky proti konkurzu a následnej dražbe nehnuteľností. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto považovala za arbitrárne, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Dovolanie odôvodnila aj nesprávnym právnym posúdením veci, pričom prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) až c) C. s. p. Za nesprávne právne posúdenie veci považovala riešenie otázky týkajúcej sa použiteľnosti zásady „nemo plus iuris“ v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v dobrovoľnej dražbe. Nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu, že ani platná dobrovoľná dražba, t. j. taká, proti ktorej v zákonom stanovenej lehote nebola podaná žaloba o určenie jej neplatnosti, nemôže viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva od nevlastníka, a teda, že neprelamuje zásadu, podľa ktorej „nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má on sám“. Odvolací súd nesprávne právne posúdil aj otázku, či môže byť žalobkyňa v spore o vypratanie nehnuteľností úspešná, ak žalovaná je v katastri nehnuteľností zapísaná ako vlastníka nehnuteľností bez toho, aby žalobkyňa bola právoplatným rozhodnutím súdu určená za vlastníka nehnuteľností voči žalovanej. Podľa názoru žalovanej nie je možné, aby bol vlastníka nehnuteľností povinný vypratať nehnuteľnosti jej nevlastníkovi bez toho, aby sa určujúcim výrokom súdu o vlastníckom práve ustálilo, že žalobca je skutočným vlastníkom nehnuteľností. Dala do pozornosti, že len rozhodnutie o určení vlastníckeho práva môže byť podkladom na zmenu zápisu v katastri nehnuteľností v príslušnom liste vlastníctva a nie rozhodnutie o vyprataní nehnuteľností. Prípustnosť dovolania v tejto otázke vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Za podstatnú otázku v riešenej veci považovala aj otázku, či môže dobromyseľný nadobúdateľ nadobudnúť nehnuteľnosť z konkurzu, ak nehnuteľnosť (ne)bola zaradená do súpisu majetku konkurznej podstaty oprávnene (najmä, ak žalobca voči zaradeniu do súpisu konkurznej podstaty žalobu nepodal) a ak vlastníkom nehnuteľnosti nebol úpadca, resp. tretia osoba zabezpečujúca úpadcove záväzky, a teda či platí § 93 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v slovenskom právnom poriadku. V tejto súvislosti odvolaciemu súdu vytýkala, že rozhodol akoby toto ustanovenie zákona neexistovalo a bolo absolútne irelevantné. Trvala na tom, že intervenientka nadobudla nehnuteľnosti z konkurzu dobromyseľne a preto vlastnícke právo dobromyseľného nadobúdateľa z konkurzu formou dražby treba považovať za nespochybniteľné. Napokon namietala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v otázke možnosti posúdiť neplatnosť dobrovoľnej dražby v inom konaní, než v konaní podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách. V tejto súvislosti poukázala na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo záverov ktorých vyplýva, že otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní, než v konaní podľa vyššie citovaného ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, a to ani ako otázku prejudiciálnu (sp. zn. 3 Cdo 186/2010, sp. zn. 3 Cdo 272/2007, sp. zn. 2 Cdo 66/2008, sp. zn. Obo/84/2012). Na základe uvedeného navrhla rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedla, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudla 21. 12. 1993. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. 9. 2005 sp. zn. 5C/115/2004 len konštatoval existenciu tohto práva, ktoré existovalo už predtým. To, že v katastri nehnuteľností je evidovaný ako vlastníka žalovaná, nemá na vlastnícke právo žalobkyne žiadny vplyv. Vlastnícke právo žalovanej preto nie je potrebné určovať rozhodnutím súdu, keďže nikdy nezaniklo a v katastri nehnuteľností sa len vyznačí pôvodný stav, teda stav pred reťazcom neplatných právnych úkonov a dražby. Navrhla preto dovolanie žalovanej zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou a riadne zastúpenou osobou, a že spĺňalo zákonom požadované náležitosti, vrátane riadneho vymedzenia dovolacích dôvodov, pristúpil k skúmaniu splnenia podmienok prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Jeho účelom je náprava najzávažnejších procesných pochybení (zmätočných rozhodnutí) a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Je prípustné proti dvom skupinám rozhodnutí odvolacieho súdu, a

to proti rozhodnutiam postihnutým tzv. zmätočnosťnou vadou (§ 420 C. s. p.) a proti rozhodnutiam zásadnej právnej významnosti (§ 421 C. s. p.). Tým sú zároveň určené dva prípustné dovolacie dôvody, a to dovolací dôvod spočívajúci vo vadách uvedených v § 420 C. s. p. a dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci za splnenia predpokladov uvedených v § 421 C. s. p.

7. V preskúmvanej veci, ako už bolo uvedené, dovolateľka v dovolaní uviedla, že ho podáva podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 C. s. p. Vec prejednávajúci senát 6 C (ďalej len "vec prejednávajúci senát" alebo senát „6 C“) dovolacieho súdu v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Citované ustanovenie § 420 písm. f) C. s. p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. označila dovolateľka nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Podľa názoru dovolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia, ako už bolo uvedené v bode 9. je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu totiž v spojení s rozsudkom prvoinštančného súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný. Dovolanie v tejto časti tak nebolo prípustné.

11. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou tvrdou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) C. s. p., vec prejednávajúci senát pristúpil k skúmaniu prípustnosti dovolania aj z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, a to osobitne vo vzťahu ku každej dovolateľkou nastolenej právnej otázke. Dovolateľka totiž namietala nielen správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke, či v dobrovoľnej dražbe vykonanej podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z., proti ktorej v zákonom stanovenej lehote nebola podaná žaloba o určenie jej neplatnosti, možno nadobudnúť vlastnícke právo aj od nevlastníka, a teda či sa v nej prelamuje zásada „nemo plus iuris“, ale aj v otázke, či môže byť žalobkyňa v spore o vypratanie nehnuteľností úspešná, ak žalovaná je v katastri nehnuteľností zapísaná ako vlastníka nehnuteľností bez toho, aby žalobkyňa bola

právoplatným rozhodnutím súdu určená za vlastníka nehnuteľností voči žalovanej a tiež v otázke, či môže dobromyseľný nadobúdateľ nadobudnúť nehnuteľnosť z konkurzu, ak nehnuteľnosť (ne)bola zaradená do súpisu majetku konkurznej podstaty oprávnene (najmä, ak žalobca voči zaradeniu do súpisu konkurznej podstaty žalobu nepodal) a ak vlastníkom nehnuteľnosti nebol úpadca, resp. tretia osoba zabezpečujúca úpadcove záväzky.

12. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania vo vzťahu k prvej dovolateľkou nastolenej otázke treba uviesť, že odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavuje uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012 sp. zn. 2 MCdo 20/2011 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2014 (ďalej len „rozhodnutie R 61/2014“) a v ktorom bol vyslovený názor, že ani platná dobrovoľná dražba, proti ktorej v lehote uvedenej v § 21 zákona č. 527/2002 Z. z. nebola podaná žaloba o neplatnosť, nemôže mať za následok nadobudnutie vlastníckeho práva vydražiteľom, ak navrhovateľ dražby (alebo záložca) nebol sám vlastníkom predmetu dražby. Vec prejednávajúci senát 6 C sa s právnym názorom, ktorý bol týmto judikátom prijatý nestotožňuje, považuje ho za nesprávny a teda v tejto otázke jeho právny názor bol odlišný od právneho názoru vysloveného v tomto judikáte. Vec preto podľa § 48 ods. 1 C. s. p. predložil na rozhodnutie veľkému senátu. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania vychádzal z názoru, že je potrebné zvoliť extenzívny (rozširujúci) výklad ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., podľa ktorého toto ustanovenie zakladá prípustnosť dovolania aj v prípade, ak sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, no podľa názoru dovolacieho senátu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, sa odkloniť mal.

14. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu uznesením z 26. novembra 2019 sp. zn. 1 VCdo 1/2019 vec vrátil na prejednanie a rozhodnutie senátu 6 C. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že extenzívny výklad právnych noriem (t. j. rozširujúci výklad, ktorým sa pod normatívne pôsobenie určitého zákonného ustanovenia výkladom podradujú aj iné situácie) možno uplatniť len celkom výnimočne, a to vtedy, ak sa dá všetky argumenty proti jeho použitiu presvedčivo vyvrátiť. Z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. ale nevyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré sa prijatými právnymi závermi neodkláňa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, by bolo dovolanie prípustné tiež vtedy, keď odvolací súd sa podľa názoru vec prejednávajúceho senátu dovolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu mal odkloniť. Vyslovil názor, že právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. nedovoľuje možnosť inej interpretácie. Extenzívny výklad ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je podľa veľkého senátu neprípustný.

15. Senát 6C, ktorému bola vec vrátená na prejednanie a rozhodnutie, sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania v otázke, či v dobrovoľnej dražbe vykonanej podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z., proti ktorej v zákonom stanovenej lehote nebola podaná žaloba o určenie jej neplatnosti, (ne)možno nadobudnúť vlastnícke právo aj od nevlastníka, a teda či sa v nej (ne)prelmuje zásada „nemo plus iuris“, riadil právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí veľkého senátu. Keďže podľa jeho záveru extenzívny výklad ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. nie je možný a na prípad, ktorý nastal pred senátom 6 C, nedopadá ani žiadna z konštrukcií prípustnosti dovolania vymedzených pod písm. b) a c) citovaného zákonného ustanovenia, neostalo dovolaciemu súdu iné, než dovolanie, ktorým dovolateľka napadla rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto právnej otázke, ako neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietnuť.

16. K prípustnosti dovolania vo vzťahu k druhej dovolateľkou nastolenej otázke dovolací súd uvádza, že Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 27. októbra 2000 sp. zn. 2 Cdo 67/2000 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č.

86/2000 (ďalej len „rozhodnutie R 86/2000“) vyslovil právny názor, podľa ktorého súd je oprávnený v konaní o vlastníckej žalobe ako predbežnú otázku riešiť otázkou vlastníckeho práva k nehnuteľnosti; pri posúdení otázky, kto je vlastníkom, môže sa aj odchýliť od stavu zapísaného v katastri nehnuteľností. Vychádzal z toho, že v občianskom súdnom konaní súd môže riešiť rôzne prejudiciálne otázky. Posúdenie otázky vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci nie je otázkou, ktorú by súd nemohol v konaní riešiť ako otázku predbežnú. Súd je preto oprávnený v spore o vydanie (vypratanie) nehnuteľnosti riešiť túto otázku za predpokladu, že o nej nebolo už vydané príslušným orgánom rozhodnutie (predpokladom úspešnosti takejto žaloby je (okrem iného) preukázanie vlastníckeho práva žalobcom); nie je pritom rozhodujúce, že otázka vlastníctva môže byť riešená aj v samotnom konaní súdu o žalobe podľa § 80 písm. c) O. s. p. (§ 137 ods. 1 písm. c) C. s. p.). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu, keďže bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, treba považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Žalovanou nastolená právna otázka, bola teda v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Neprichádza preto do úvahy prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., ale podľa písm. a) C. s. p., v ktorom prípade podmienkou prípustnosti je odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

17. Pokiaľ v preskúmvanej veci odvolací súd v konaní o žalobe o vydanie (vypratanie) nehnuteľností, ktorá je nesporne žalobou vlastníckou, riešil prejudiciálne, kto je vlastníkom nehnuteľností a pri jej riešení sa odchýlil od stavu zapísaného v katastri nehnuteľností, neodklonil sa od vyššie uvedeného judikátu. Nebola tým splnená jedna z podmienok prípustnosti dovolania vyplývajúca z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Dovolenie žalovanej preto ani v tejto otázke prípustné nie je.

18. Podľa názoru dovolacieho súdu aj v prípade ďalšej otázky, či môže dobromyseľný nadobúdateľ nadobudnúť nehnuteľnosť z konkurzu, ak nehnuteľnosť (ne)bola zaradená do súpisu majetku konkurznej podstaty oprávnene (najmä, ak žalobca voči zaradeniu do súpisu konkurznej podstaty žalobu nepodal) a ak vlastníkom nehnuteľnosti nebol úpadca, resp. tretia osoba zabezpečujúca úpadcove záväzky, dovolanie treba odmietnuť.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Za otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. nemožno považovať ani otázku, ktorá je riešená priamo textom príslušnej právnej normy.

20. V danom prípade otázka formulovaná dovolateľkou je riešená priamo v hypotéze ustanovenia § 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktoré stanovuje, že kupujúci pri odplatnom prevode veci zapísanej do súpisu nadobudne vlastnícke právo aj vtedy, keď úpadca nebol vlastníkom tejto veci, ibaže vedel alebo musel vedieť, že úpadca alebo tretia osoba, ktorej majetok zabezpečuje záväzok úpadcu, nie je vlastníkom veci. Citované zákonné ustanovenie umožňuje nadobúdateľovi v konkurze pri odplatnom prevode nehnuteľnosti zapísanej do súpisu nadobudnúť vlastnícke právo aj vtedy, ak úpadca nebol vlastníkom nehnuteľnosti za predpokladu, že nadobúdateľ je dobromyseľný, a teda, že nevedel a ani nemohol vedieť, že úpadca (tretia osoba, ktorej majetok zabezpečuje záväzok úpadcu) nie je jej vlastníkom. Priamo citované zákonné ustanovenie dáva teda jednoznačnú odpoveď na dovolateľkou formulovanú otázku, že dobromyseľný nadobúdateľ môže v konkurze nadobudnúť nehnuteľnosť zaradenú do súpisu majetku konkurznej podstaty aj od nevlastníka. Konajúce súdy preto takýmto spôsobom formulovanú otázku neriešili a ani riešiť nemohli. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že uvedenú otázku nemožno považovať za relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. Nebol tak splnený zákonný predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z citovaného zákonného ustanovenia.

21. Dovolací súd v súvislosti s touto otázkou považuje za potrebné dodať, že súd prvej inštancie nepochybne aplikoval na vec vyššie zmienené ustanovenie § 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a u intervenientky (ale aj u žalovanej) posudzoval jej dobrú vieru pri nadobudnutí sporných nehnuteľností v konkurznej dražbe a dospel k záveru, že intervenientka, vzhľadom na okolnosti danej veci, nebola pri nadobúdaní nehnuteľností dobromyseľná, a teda vlastnícke právo k nim nenadobudla. Ak sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. v celom rozsahu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil a na jeho dôvody odkázal, za vecne správny považoval aj tento záver súdu prvej inštancie (pozri k tomu bod 10. rozsudku). Dovolateľka ale správnosť tohto právneho názoru v podanom dovolaní nenapadla.

22. Napokon, ani námietka dovolateľky, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke možnosti posúdiť neplatnosť dobrovoľnej dražby v inom konaní, než v konaní podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, neobstojí. Konajúce súdy totiž v tomto spore neplatnosť dobrovoľnej dražby vôbec neriešili, a to ani ako otázku prejudiciálnu. Nejde preto o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 C. s. p. totiž platí, že dovolanie pre nesprávne právne posúdenie veci je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (v žiadnom prípade sa nepripúšťa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

23. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 447 písm. c) a písm. f) C. s. p. odmietol.

24. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobkyni úspešnej v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalovanej zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

25. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.